

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2023-2024. TANÉV

3. FORDULÓ

2024. április 19. 15.30-17.30

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!

A versenyző kódszáma:

Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban található!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

1. feladat**Húzza alá** azt az eseményt, amelyik előbb történt!**3 pont/.....**

- a) A zaragozai szerződés aláírása. *vagy* Magellán expedíciója a Föld körülhajzására.
 b) Báthory István fejedelemmé választása. *vagy* A speyeri szerződés aláírása.
 c) Apafi Mihály fejedelem halála. *vagy* A Diploma Leopoldinum kiadása.

2. feladat**Igaz vagy hamis az állítás? Írja a megfelelő oszlopba az X-et!****10 pont/.....**

Állítás	Igaz	Hamis
a) Hernando Cortez spanyol konkvisztádor meghódította az Inka Birodalmat.		
b) A tőzsdéken áruminták alapján adták-vették megszabott határidőkkel a különböző árucikkeket.		
c) A Semper Augustus egy keresett tulipánfajta, amelynek ára magas volt az amszterdami árutőzsdén.		
d) A tridenti zsinaton elfogadták a búcsúcédulák árusításának gyakorlatát.		
e) Erdélyben az 1595. évi országgyűlés eltörölte a jezsuitákat Erdélyből kitiltó 1588.évi határozatot.		
f) Erdélyben már a 16. század utolsó harmadában teret nyert a magyar nyelv a törvényhozási és közigazgatási gyakorlatban.		
g) A bécsi békével a katolikus elit és az udvar erősödött meg a magyar rendekkel szemben.		
h) A nikolsburgi békében Bethlen Gábor haláláig Erdélyhez csatolhatta Szabolcs, Szatmár, Bereg, Ugocsa, Borsod, Abaúj és Zemplén vármegyéket. Ezek a megyék Erdélynek adóztak, de rendjeik a Magyar Királyság országgyűlésein vettek részt.		
i) Az oroszországi modernizált, központosított, sok hivatalnokkal rendelkező államgépezet működését csak a dekabristák gátolták.		
j) A megkeresztelt zsidókat is veszélyesnek tartották a társadalomra. 1492-ben Ferdinánd és Izabella kiűzte őket Spanyolországból. A humanista Erasmus sokat dicsért toleranciája sem terjedt ki a zsidó vallásúakra.		

3. feladat**Oldja meg** a feladatokat!**8 pont/.....**a) **Nevezze meg** a forrás alapján a munkafolyamat jellegét! _____

„E háznak van egy tágas terme, Kétszáz szövőszék áll benne, Kétszáz férfi, nem kevesebb, dolgozik rajta eleget. Egy másik helyiségben pedig	Százan a gyapjút fésülik. A mellettük lévő kamrában Kétszáz derék lány... Csak gombolyít, és nem szól ám.”
---	---

b)-i) **Írja** a megfelelő helyre az állítás betűjelét!

- b) közepes minőségű termék c) bémunkások alkalmazása d) olcsó tömegáru
 e) magas minőségű termék f) Maudslay esztergagép g) egyedi termékek
 h) piaci verseny i) képzett munkaerő

céh	manufaktúra

j) **Melyik** elem nem illik a táblázatba? **Írja** a vonalra a betűjelet és **indokolja** választását! _____

4. feladat

Írja a táblázat megfelelő oszlopába az állítás, a fogalom, a történelmi személyiség, a népnév/nemzetiség, az idézet, a földrajzi név, a kép betűjelét!

15 pont/.....

- a) német nyelvű Biblia
- b) Debrecen
- c) székelyek
- d) Pázmány Péter
- e) százszok
- f) búcsúcédula
- g) predesztináció
- h) Nagyszombat
- i) Dávid Ferenc
- j) Méliusz Juhász Péter
- k) „Sem kettős, sem hármas Istent nem vallok, hanem egyet.”
- l) Münzer Tamás
- m) „Ámde – bármiként ítéltessenek is meg az emberek cselekedetei – az Úr mégis azok által egyformán saját művét hajtotta végre, akik a fennhéjázó királyok véres kormánypalcáját összetörték, és tűrhetetlen hatalmukat megsemmisítették. Hallják meg ezt a fejedelmek és rettegjenek!”

n)



o) habán mesterek (csehországi németek)

katolikus	evangélikus	református	unitárius	anabaptista

5. feladat

Írja a meghatározás után a fogalmat!

5 pont/.....

- a) Kelet-magyarországi vármegyék egy része, melyre a speyeri szerződés értelmében az erdélyi fejedelmek hatalma kiterjedt. Területének nagysága a fejedelmek és a Habsburg–uralkodók közötti erőviszonyok függvényében változott. _____
- b) A vilajetek élén álló török tisztségviselő: _____
- c) A nem mohamedánok/nem iszlám vallásúak különadója. _____
- d) Olyan negyede egy városnak, ahol a zsidók korábban önként, később kényszerből éltek. _____
- e) Ezen elv szerint a jogok forrása a nép. A népnek joga van az államra ruházott jogokért cserébe a hatalom ellenőrzésére, Locke és Montesquieu szerint képviseleti rendszer révén, Rousseau szerint közvetlen néphatalom révén. _____

6. feladat

a) – b) **Nevezze meg** a két török épülettípust és írja az épülettípusok mellé, mi volt a funkciójuk! (Csak a sor teljes és helyes kitöltéséért adható pont. Megoldásonként 1 pont.)

2 pont/.....

	a) Az épület neve:	Funkciója:
	b) Az épület neve:	Funkciója:

7. feladat

Ki mondta vagy kiről mondhatták? *Írja a meghatározás utáni vonalra!*

10 pont/.....

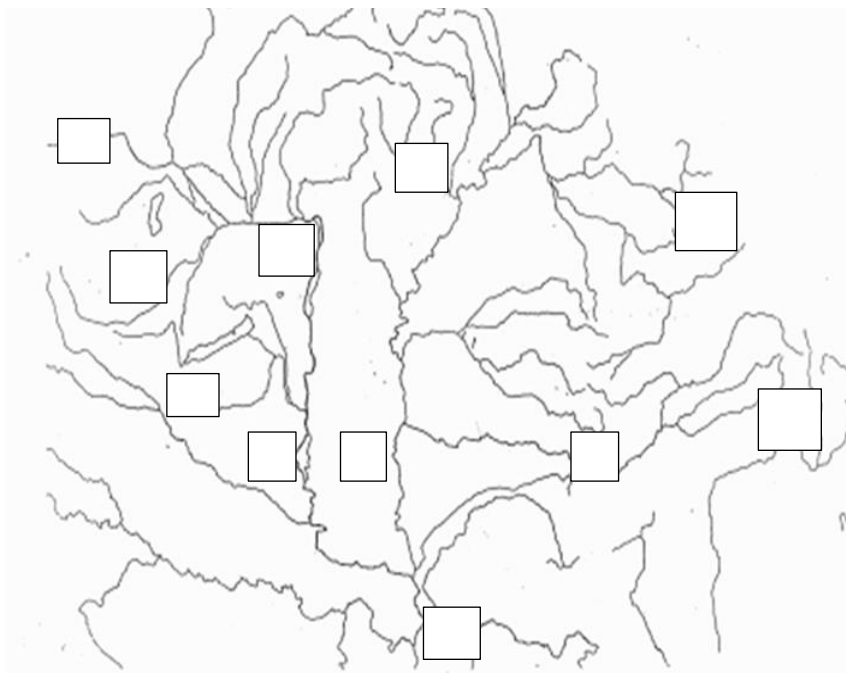
- a) Karddal és tollal harcolt a török ellen (*teljes név*). _____
- b) „...nincs kétség, ki vagyok választva, és a gondviselés bélyege lesz minden tettemen.” _____
- c) „Az ember teljesen egyenlőnek és szabadnak született. Megvan a joga, hogy békében és zavartalanul éljen azokkal a jogokkal, melyeket a természeti törvény neki nyújt.” _____
- d) „...és mégis mozog a Föld!” _____
- e) „A felvilágosodás az ember kilábalása maga okozta kiskorúságából. Kiskorúság az arra való képtelenség, hogy valaki mások vezetése nélkül gondolkodjék.” _____
- f) „Ha a törvényhozó hatalom a végrehajtó hatalommal ugyanabban a személyben vagy ugyanabban a hatósági testületben egyesül, nincsen szabadság, mivel attól lehet tartani, hogy az ilyen uralkodó vagy az ilyen testület zsarnoki törvényeket fog hozni, s azokat zsarnoki módon fogja végrehajtani. Akkor sincsen szabadság, ha a bírói hatalom nincsen elválasztva a törvényhozó, valamint a végrehajtó hatalomtól. Ha a bírói hatalom a törvényhozói hatalomhoz kapcsolódik, az állampolgárok élete és vagyona feletti hatalom önkényes lenne, mert a bíró törvényhozó is volna.” _____
- g) „Ágostai és helvét hitvallásuk esküt ne legyenek kötelesek másként tenni, csak a szerint az esküforma szerint, amely vallásuk hitelveinek megfelel.” _____
- h) A magyar zsidóság asszimilációjának és egyenjogúsításának kiemelkedő alakja. Ő beszélt először magyarul a zsinagógában rabbiként. _____
- i) „Észak szphinxje.” A brit miniszterelnöknek azt mondta, hogy Európát át kell szervezni a liberális és alkotmányos államok szövetségévé. _____
- j) A társadalom felső rétegében sem bízott meg, ezért létrehozta a birodalmi kancellária harmadik ügyosztályát, a titkosrendőrség első változatát, amely széles körű besúgóhálózatot működtetett. _____

8. feladat

Melyik békekötésről, várostromról vagy csatáról szólnak az alábbi idézetek vagy mondatok? *Írja a vonalra!*

10 pont/.....

- a) „Mikor az ellenség futásunkat látta, azt hitte, hogy ez csak cselből történik, ezért, vagy talán mert a harc kifárasztotta őket, sokáig csatarendben maradtak, s az éj sötétjének leszállta előtt tartózkodtak az üldözéstől.” (*Brodarics István*) _____
- b) Ahmed pasa ostromolta a Losonczy István által védett várat. _____
- c) I. Szulejmán indította a hármas védelmi rendszerrel rendelkező vár ellen ostromot 1566-ban. _____
- d) „1. § a szentséges császári és királyi felség az ő korábbi elhatározásához képest (a melyre az országglakók a viszonzásirátukban hivatkoznak), a karokat és rendeket, akik csak Magyarországnak a határain belül élnek, összesen és egyenként, úgy a mágnásokat és nemeseket, mint közvetlenül a koronához tartozó szabad és kiváltságolt városokat; továbbá a magyar véghelyeken levő magyar katonákat, az ő vallásukban és hitükben soha és sehol megháborítani nem fogja, sem mások útján háborgatni és gátoltatni meg nem engedi.
2. § Hanem az előbb említett összes karoknak és rendeknek az ő vallásuk szabad gyakorlata és használata megengedve legyen, de a római katolikus vallás sérelme nélkül és hogy a római katolikusok papsága, templomai és egyházai érintetlenül és szabadon maradjanak és a melyeket ezekben a zavaros időkben mindkét részről elfoglaltak, azokat kölcsönösen ismét visszaadják.” _____
- e) A törökök felett Szentgotthárdnál aratott győzelem után itt kötöttek békét. _____
- f)-j) **Írja be** az idézett szöveghez tartozó helyszínt **betűjelét** a megfelelő négyzetbe a mellékelt térképen!



9. feladat

Oldja meg a feladatokat a megoldandó stílushoz kapcsolódóan!

11 pont/.....

a) **Mi** a közös stílus neve az alábbi műalkotások esetében? _____



b) **Melyik** században jelent meg ez a stílus Magyarországon? _____

c) **Melyik** században teljesedett ki és terjedt el hazánkban a megnevezett stílus? _____

d) **Mi** az oka, hogy nem ugyanabban a században van a megjelenése és az elterjedése? *(Egész mondatban válaszoljon!)* _____

e) **Ki** építtette Nagyszombaton az első fenti képforrásokban jelölt stílusú templomot? _____

f) **Nevezzen meg** egy Magyarországon alkotó osztrák freskófestőt! _____

g) **Miért** volt különleges a kor legszebb szobrának tartott pozsonyi Szent Márton-szobor (Georg Raphael Donner alkotása)? _____

h) **Húzza alá** azt az egy nevet, aki a kor neves önéletrajzírója volt!

- A) Gyöngyösi István B) Kaprinai István C) Árva Bethlen Kata D) Balassi Bálint E) Istvánffy Benedek

i) **Karikázza be** a helyesnek tartott válasz sorszámát! Az 1680 és 1780 között keletkezett 120 búcsújáráhely nagy többsége

1. Szent Márton kultuszához 2. a Mária – kultuszhoz 3. Szent Ferenc kultuszához kapcsolódott.

j) **Miért** azt a sorszámot karikázta be az i) pontnál? **Indokolja!** _____

k) **Húzza alá** azt az egy nevet, aki az 55 tételből álló Harmonia Caelestist alkotta!

- A) Pázmány Péter B) Esterházy István C) Joseph Haydn D) Esterházy Pál

